

אדוארד דה-קלן - קורט חשיבה 1: רוב כרטיסי עבודה לתלמיד

10. מח"א: מה חושבים אחרים

מח"א = מה חושבים אחרים.

במצבי חשיבה רבים מעורבים אנשים אחרים. מה שאנשים אלה חושבים מהווה חלק מהמצב לא פחות מהגורמים, ההשלכות, היעדים וכו'. לאנשים אלה עשויה להיות השקפה שונה מאוד משלנו. למרות שהם נמצאים באותו מצב, הם עשויים להסתכל על הדברים בצורה שונה. חלק חשוב מאוד של החשיבה הוא להיות מסוגל להבחין כיצד חושבים האנשים האחרים. מח"א הוא כלי שבאמצעותו ניתן לנסות לראות את הדברים מנקודת מבטו של אדם אחר. אדם אחר עשוי להביא בחשבון גורמים אחרים (שכ"ג), לראות השלכות אחרות (תו"ת), לשאוף למטרות אחרות (שמ"י), או להיות בעל סדר-עדיפויות שונה (ער"ב). למעשה, כל חשיבה שאתם עושים בעצמכם נעשית גם על-ידי אחרים – אבל בדרך שונה.

דוגמה

סוכן מכירות מנסה למכור לכם מכונית ספורט משומשת. הוא חושב שעליו להראות לכם את ביצועיה המדויקים של המכונית, את עצמת המנוע, את הצמיגים החדשים, כיצד היא מתאימה לצורכיכם, ולשכנע שזו קנייה טובה. אתם, מצדכם, מעוניינים לדעת האם המכונית עברה תאונה, כמה עולה צמיג רוזבי, מה מידת הבלאי של חלקי המכונית החשובים, מהי תצרוכת הדלק של המכונית, ואיך היא בהשוואה למכוניות האחרות שראיתם.

תרגול

1. אב אוסר על בתו בת ה-13 לעשן. מהן נקודות המבט של האב ומהן נקודות המבט של הבת?
2. ממציא מגלה דרך חדשה לייצור אריגים. משמעות ההמצאה היא שרק אחד מתוך עשרים עובדים ימשיך להיות מועסק בתעשיית אריגים. עשו מח"א בשביל הממציא, בעל בית-החרושת, העובדים, והציבור.
3. * שכנתכם פותחת את דלתות ביתה כמקום מחסה לחולים חסרי בית. חלק מהשכנים מתנגדים לכך מאוד, ולחלק לא אכפת. מהי נקודת המבט של בעלת בית-המחסה, של השכנים המתנגדים, ושל אלה שלא אכפת להם?
4. פורצת שביתת אוטובוסים ואנשים מתקשים להגיע לעבודה. כמה נקודות-מבט שונות מעורבות במצב זה?
5. תלמיד מסרב להישמע למורה בכיתה. המורה מדווחת על כך למנהל, והוא משעה את התלמיד. הורי התלמיד מתנגדים. מהן נקודות הראות של התלמיד, המורה, המנהל, ההורים, תלמידים אחרים בכיתה?
6. עשו מח"א על מישהו שזה עתה הבחין שהוא נמצא במטוס הלא-נכון שטס ליעד הלא נכון.

אדאקאָ דה-מאָן / קורט חשיבה 1: ר ו ח ב כרטיסי עבודה לתלמיד

7. קרתה תאונה קלה. הנהגים צועקים זה על זה ובסופו של דבר מתפתחת תגרה. עשה מח"א בעבור כל אחד מהנהגים.

תהליך

דיון

- האם קל לראות את נקודת המבט של הזולת?
- כאשר לפנינו שתי נקודות מבט שונות זו מזו — איזו היא נקודת המבט הנכונה?
- אם האחרים אינם מסוגלים לראות את נקודת המבט שלך, האם עליך לטרוח להבין את נקודת המבט שלהם?
- מדוע חשוב לראות את נקודת המבט של הזולת?
- האם פעולתך צריכה להתבסס על נקודת מבטך או גם על נקודת המבט של הזולת?

עקרונות

- א. עליכם להיות מסוגלים לראות את נקודת המבט של הזולת, גם אם אתם מסכימים אתה וגם אם לאו.
- ב. כל נקודת-מבט עשויה להיות נכונה עבור האדם שמחזיק בה, אבל לא נכונה דיה עד כדי כפייתה על האחרים.
- ג. לאנשים שונים יש עמדות שונות, רקע שונה, ידע, עניין, ערכים, רצונות, ודברים נוספים שונים; לכן אין זה מפתיע שבאותו המצב נקודות המבט עשויות להיות שונות מאוד.
- ד. נסו לראות האם הזולת יכול להבין את נקודת המבט שלכם.
- ה. היו מסוגלים לבטא את השונה ואת הדומה בין השקפות.

פרויקט

- * 1. עורך-דין מגן בבית-המשפט על אדם המואשם בגניבת כסף. עורך-הדין חושב שהאדם אשם. מהי השקפת העו"ד, השופט, הנאשם?
2. קיימת תכנית להרוס מספר בתים ישנים ולבנות בתי-דירות מודרניים שביניהם כבישים רחבים. מהן נקודות הראות של החברה המתכננת, האדריכל, המבוגרים והילדים הגרים בבתיים?
- * 3. אנשים רבים מדברים על זיהום-אוויר, אבל טיהור הסביבה עולה כסף. מהן נקודות הראות של האזרח הפשוט, של אלה הדואגים לאיכות-סביבה, של התעשיות ושל הממשלה?